

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/80/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010255
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010255.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 22.03.2023, č. k. 2PP/9/2023-41, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 06.06.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, zamietla.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., bytom D. E. XXXX/XX, C., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov, z 02.03.2023 na podmieňané prepustenie z výkonu úhrnného trestu odňatia slobody uloženého rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 29T/18/2021 zo 06.05.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 5To/59/2021 - 842 z 30.09.2021 podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona vo výmere 3 (tri) roky a 7 (sedem) mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č. I. 41-43 spisu.

Okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky na vyhovie jeho návrhu na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd ustálil, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody dňa 28.01.2023. V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností okresný súd konštatoval, že túto nepovažuje za splnenú. Z obsahu hodnotenia odsúdeného riaditeľom ústavu síce vyplynulo, že počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody mu bola dvakrát udelená disciplinárna odmena, avšak nemožno opomenúť, že v jeho správaní sa po nástupe do výkonu trestu vyskytlo porušenie ústavného poriadku a to napriek tomu, že odsúdený už bol opakovane vo výkone trestu odňatia slobody. Pozornosti súdu neuniklo ani to, že v rámci programu zaobchádzania je odsúdený vedený k dodržiavaniu ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody. Po intervencii personálu došlo k stabilizovaniu správania odsúdeného, čo však možno pripísať skôr prispôsobeniu sa podmienkam výkonu trestu než polepšeniu správania u odsúdeného. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku okresný súd uviedol, že táto taktiež nie je splnená, pričom k tomuto záveru okresný súd viedla menej priaznivá resocializačná prognóza, stredné riziko recidívy trestnej činnosti a sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, predovšetkým trestného činu krádeže, vo vzťahu ku ktorému je odsúdený špeciálnym recidivistom. Odsúdenému bol niekoľkokrát uložený trest odňatia slobody s podmieňaným odkladom jeho výkonu, odsúdený sa v skúšobnej dobe podmieňaného odsúdenia osvedčil, avšak po uplynutí skúšobnej doby pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Od páchania trestnej činnosti odsúdeného neodradil ani výkon jednotlivých nepodmieňaných trestov odňatia slobody (v roku 2007,

2009, 2010 a 2017). Aktuálne odsúdený vykonáva trest odňatia slobody uložený za trestnú činnosť páchanú v rokoch 2019 a 2020, teda ani predchádzajúci výkon trestu odňatia slobody vo výmere dva roky a štyri mesiace so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia nemal na odsúdeného dostatočný nápravný charakter.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený (č. I. 40 spisu), ktorú do rozhodnutia sťažnostného súdu bližšie písomne odôvodnil sám osobitným písomným podaním (č. I. 46-49 spisu).

V písomne podanej sťažnosti odsúdený po úvodnej rekapitulácii odôvodnenia napadnutého uznesenia namietal (skrátene), že súd nevyhodnotil všetky okolnosti daného prípadu a rozhodol príliš formalisticky. K tomu poukázal na nález I. ÚS 36/2022 zo dňa 24.05.2022 ako i na závery hodnotenia riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Odsúdený uviedol, že ak by nebol kritický ku svojej trestnej činnosti aj aktuálne, tak by riaditeľ ústavu neodporučil podmienené prepustenie s dohľadom. Výkon trestu odňatia slobody má za úlohu nápravu páchatelia a v jeho prípade je podľa jeho názoru zrejmé, že k náprave jednoznačne došlo. Dôvodil, že má rodinu, ktorá mu je nápomocná počas výkonu trestu, taktiež družku, ktorá má/mala matku ťažko zdravotne postihnutú, ktorá deň po prejednaní jeho podmieneného prepustenia zomrela, o čo viac je momentálne potrebný na slobode pre funkciu a pomoc rodine.

Ďalej uviedol, že v jeho prípade ide o človeka, ktorý má šancu na návrat a možnosť zaradiť sa do spoločnosti aj napriek jeho odsúdeniu. Má vytvorené podmienky na to a hlavne chce vrátiť svojej rodine starostlivosť, ktorú počas výkonu väzby ako i výkonu trestu mu poskytli. Konštatovanie súdu o tom, že odsúdený nevedol riadny život, považuje za prejednanie toho, že nikdy nebude môcť byť podmienené prepustený na slobody a bude musieť vykonať celý trest odňatia slobody a aj po prepustení z výkonu trestu bude páchať trestnú činnosť a nebude dodržiavať pravidlá spoločenského správania. Takéto závery súdu sú v rozpore s možnosťou podať návrh na podmienené prepustenie a súd dáva odsúdenému odpoveď na jeho prípadné ďalšie žiadosti o podmienené prepustenie, že im nikdy nebude vyhovieť. K tomu poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 09.07.2021 sp. zn. 1Tos/62/2021, pričom zastával názor, že trestnú minulosť nemožno hodnotiť formalisticky – koľkokrát bol jednotliviec odsúdený, koľkokrát vykonával nepodmienený trest, či koľkokrát porušil podmienky podmieneného prepustenia. Je potrebné zväziť pred akou dlhou dobou došlo k spáchaniu predchádzajúcich trestných činov a či možno od odsúdeného na základe jeho aktuálneho výkonu trestu očakávať, že povedie riadny život.

S poukazom na vyššie uvedené navrhoval, aby sťažnostný súd zrušil napadnuté uznesenie a odsúdeného podmienené prepustil z výkonu trestu odňatia slobody za súčasného uloženia dohľadu so stanovením primeranej skúšobnej doby a za uloženia primeraných povinností a obmedzení.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, i konanie predchádzajúce týmto výrokom a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, sťažnosť odsúdeného však nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že žiadosti odsúdeného nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť. Krajský súd sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody je v zmysle § 66 ods. 1 Trestného zákona nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Okresný súd správne zistil, že odsúdený splnil len formálnu podmienku na podmienené prepustenie a zároveň správne a v súlade so zákonom posúdil nesplnenie oboch materiálnych podmienok na podmienené prepustenie.

Sťažnostný súd si závery okresného súdu prezentované v napadnutom uznesení osvojil a v celom rozsahu na ne odkazuje bez potreby opakovania týchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. V tejto súvislosti sťažnostný súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a v prípade, ak sa sťažnostný súd stotožní s úvahami súdu nižšieho stupňa a tieto považuje za zákonné a správne, nie je potrebné, aby tieto opakoval vo svojom rozhodnutí, ale stačí, aby na tieto len stručne poukázal (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/2/2018 z 23. januára 2018).

Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, t. j. preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu, prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku úplne nespĺnil. K jeho odôvodneniu s poukazom na sťažnostné námietky odsúdeného ešte sťažnostný súd dopĺňa, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku.

Z hodnotenia odsúdeného vypracovaného riaditeľom ústavu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by preukazovali polepšenie odsúdeného vo výkone trestu. Aj napriek tomu, že súčasné správanie odsúdeného je na požadovanej úrovni, nebolo tomu tak vždy, keďže sa u odsúdeného vyskytli nedostatky v dodržiavaní ústavného poriadku (prenášal nepovolenú vec z pracoviska). Počas výkonu trestu bol odsúdený len dvakrát disciplinárne odmenený, preto nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave. Plnenie si základných povinností vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. Navyše, odsúdený je v rámci programu zaobchádzania vedený k dodržiavaniu ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa a k účasti na prednáškach a iných aktivitách zameraných na tému závislosti.

Okresný súd rovnako správne a v súlade so zákonom skonštatoval nesplnenie druhej materiálnej podmienky, pretože z odpisu registra trestov vyplýva, že odsúdený bol doposiaľ trinásťkrát súdne trestaný prevažne za majetkovú trestnú činnosť (krádeže). Z odpisu registra trestov tiež vyplýva, že odsúdenému boli doteraz ukladané tresty odňatia slobody nielen podmiennečné, ale aj tresty nepodmiennečné, pričom ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmiennečným trestom odňatia slobody na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne a dokonca niekoľkonásobne protiprávnej trestnej činnosti, dokonca druhovo identickej a je tak možné konštatovať, že odsúdený napĺňa znaky špeciálnej recidívy vo vzťahu k majetkovej trestnej činnosti. Početnosť predchádzajúcich odsúdení vedie potom k logickému záveru, že ani predchádzajúce odsúdenia, nemali na neho ten výchovný účinok, aby ho viedli k riadnemu životu. Rovnako treba poukázať na resocializačnú prognózu, ktorá je menej priaznivá na základe hodnotenia úrovne rizika recidívy trestnej činnosti.

K sťažnostným námietkam odsúdeného, že trestnú minulosť nemožno hodnotiť formalisticky a podobne, k týmto námietkam krajský súd v prvom rade uvádza, že posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Podmiennečné prepustenie má mať na odsúdeného výchovný vplyv a to nielen ten, že iba v skúšobnej dobe po podmiennečnom prepustení bude odsúdený viesť riadny život, ale predovšetkým ten, že odsúdenému je daná šanca na riadny život s tým, že sa už trestnej činnosti viac nedopustí, nakoľko rozhodnutím o podmiennečnom prepustení súd prezumuje, že výkon trestu odňatia slobody splnil vo vzťahu k osobe odsúdeného svoj účel.

Sťažnostný súd upozorňuje, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmiennečné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného.

Pretože odsúdený poukázal na skutočnosť, že prvostupňový súd zamietol jeho žiadosť o podmiennečné prepustenie napriek tomu, že riaditeľ ústavu jeho podmiennečné prepustenie odporúčal, k tomu je z pohľadu krajského súdu potrebné uviesť, že síce podľa hodnotenia riaditeľa ústavu odsúdený čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a odporúčal jeho podmiennečné

prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody s dohľadom, avšak súd, ktorý rozhoduje o návrhu odsúdeného na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, nie je v žiadnom prípade viazaný uvádzaným záverom a odporúčaním (návrhom) riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody v podávaných hodnoteniach, pričom len súd je kompetentný posudzovať splnenie zákonných podmienok pre podmienčné prepustenie odsúdenej osoby z výkonu trestu odňatia slobody. Podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má význam len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti, ktoré majú v danom smere význam je odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život a viac sa do rozporu so zákonom nedostane, čo však u menovaného odsúdeného, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, nie je možné jednoznačne konštatovať.

Pokiaľ odsúdený zastával názor, že v jeho prípade k náprave vo výkone trestu jednoznačne došlo, k tomu krajský súd vzhľadom na vyššie uvedené len dodáva, že záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života, teda ani podľa názoru sťažnostného súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania, t.j. že bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti. Je možné preto konštatovať, že výchovné pôsobenie a pozitívne pôsobenie je možné iba počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody. V prípade odsúdeného sa vzhľadom na jeho kriminálne narušenie a vyššieho rizika sociálneho zlyhania nemožno rozumne domnievať, že podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody už splní svoj zákonom sledovaný účel.

Podľa názoru krajského súdu dôvodné neboli ani ostatné sťažnostné námietky odsúdeného. Pokiaľ odsúdený v sťažnosti argumentoval, že má rodinu, má vytvorené podmienky na návrat a chce vrátiť rodine starostlivosť, k tomu krajský súd uvádza, že ani rodinná situácia odsúdeného nie je dôvodom na zmenu napadnutého rozhodnutia. Aj napriek podmienkam, ktoré mu rodinní príslušníci po podmienčnom prepustení vytvorili, vzhľadom na minulosť odsúdeného, nemá ani krajský súd dôveru v to, že by odsúdený v prípade podmienčného prepustenia na slobode riadny život viedol. V súčasnej dobe má aj sťažnostný súd dôvodné pochybnosti o tom, či vzhľadom na osobnosť odsúdeného, ako osobu zjavne nerešpektujúcu právne predpisy a práva a slobody iných osôb, by ponúknuté podmienky vyjadrené odsúdeným v sťažnostných námietkach splnili svoj účel. Je potrebné tiež poznamenať, že napriek ochote rodinných príslušníkov odsúdeného vytvoriť mu priaznivé prostredie, tak tieto osoby, resp. odsúdený s nimi, boli spoločne v kontakte už v minulosti a mohli na neho pôsobiť už po predchádzajúcich odsúdeniach, čo sa však zjavne v dostatočnej miere nestalo. Zároveň, ak je jeho postoj a prístup k svojim rodinným záležitostiam naozaj úprimný a zodpovedný, môže ho prezentovať a prejavíť do činov po vykonaní trestu odňatia slobody.

Odsúdený žiadal podmienčne prepustiť z výkonu trestu odňatia slobody za súčasného uloženia dohľadu so stanovením primeranej skúšobnej doby a za uloženia primeraných povinností a obmedzení. Za daného stavu veci naopak krajský súd v celom rozsahu zdieľa názor okresného súdu, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmienčným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (ani s probačným dohľadom a uloženými obmedzeniami) by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

K ostatným sťažnostným námietkam odsúdeného krajský súd pripomína, že účelom trestu je najmä ochrana spoločnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je tak v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby tento ďalej vykonával.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Keďže sťažnostný súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by boli v prospech odsúdeného, jeho sťažnosť ako nedôvodnú v zmysle citovaného ustanovenia § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.